



# פניני אביר יעקב

פנינים לפרשת השבוע מתורת המקובל האלקי  
רבינו יעקב אביחצירא זיע"א

גליון ג' - פרשת בא תשפ"ד

הגדולה ביותר, היא זו הפאה אחרי מרירות.

## יום חמישי

### כחו של יהודי - גדול ומחייב

יציאת בני ישראל ממצרים הייתה בחזק יד, בפרהסיא ובפרסום גדול לעיני כל העולם.

שני טעמים יש לדבר: הן כדי לפרסם את **כחו הגדול של הקב"ה**, שגואל את בניו בנסים מפלאים, והן כדי לפרסם את **כחם של בני ישראל**, שמסגלים לעורר את רחמיו של אביהם שבשמים.

בזה מבאר רבנו ה'אביר יעקב' את לשון הפסוק בפרשה 'זכור את היום אשר יצאתם ממצרים מבית עבדים, כי בחזק יד הוציא ה' אתכם מזה'. לכאורה יש סתירה בין תחלת הפסוק לסופו: בתחלה נכתב **'אשר יצאתם'**, כנראה יצאו בכחות עצמם, ובסוף נכתב **'הוציא ה'** שממש ע שהקב"ה הוציא אותם, ולא יצאו מעצמם.

אלא מכאן יש להוכיח את כחם העצום של בני ישראל, שיציאת מצרים הייתה תלויה בכחם ובמעשיהם הטובים, ואם לא היו ראויים בפני עצמם, לא הייתה מועילה להם זכות אבותם לבדה.

ועל זה עורר משה רבנו את ישראל בשעת יציאת מצרים. הוא הראה להם כמה גדול כחם, וממילא כמה עליהם להזהר ולהקפיד על מעשיהם.

## יום ששי

### ציצית ותפלין - נגד היצר

כל יהודי חייב לקיים את מצוות התורה, מפני שהצטוו עליהן, ולא מחמת טעמים אחרים.

עם זאת, יש גם תועלת גדולה ממעשה המצוות, כי בכל מצוה ומצוה יש פח מיוחד או תקון מסוים שנעשה על ידה.

רבנו ה'אביר יעקב' בספרו 'גניז המלך' מדגיש כי מתוך כלל המצוות, ישנן שתי מצוות שצריכים להזהר בהן במיוחד, והן **הציצית והתפלין** פ מצוות אלו מסגלות להציל את האדם מהיצר הרע.

כך גם מצינו בדברי חז"ל, שאמרו (מנחות מג): **'כל מי שיש לו ציצית בבגדו, ותפלין בזרועו ומזוזה בפתחו - לא במהרה הוא חוטא'**.

חשיבותן של הציצית והתפלין הן גם במה שאמרו חז"ל (שם) שקל המקים אותן - הרי הוא כאלו קיים את כל התורה כלה.

זהו גם מה שנלמד מהפסוק 'והיה לך לאות על ידך ולזכרון בין עיניך, למען תהיה תורת ה' בפיך', כי על ידי מצוות תפלין יבוא אדם לקיים את כל התורה כלה.

הלילה, ומדיקת הגמרא מדוע לא אמר 'בחצות', כי רצה לרמז על 'חצות לילה' אחר, שיהיה בעתיד, וכמו שיקומו בני ישראל בחצות להתאבל על החרבון, כפי יגאלו בחצות הלילה של מצרים.

## יום שלישי

### ההתחלה - היא קריטית להצלחה

אמרו חכמינו זכרונם לברכה: 'כל דבר הולך אחרי ראשיתו', אחרי ההתחלה שלו.

אמנם ההתחלות הן קשות, אבל מי שמקפיד ומתאמץ בהן - יוכל להמשיך ולהצליח.

לעמת זאת, מי שמתחיל ב'התחלה' - יהיה לו קשה מאוד להשלים ולסיים.

רבנו ה'אביר יעקב' בספר 'פתוחי חותם' מביא ראיה לכך מהפסוק בפרשה: **'החדש הזה לכם ראש חדשים, ראשון הוא לכם לחדשי השנה'**.

ומדיק, מדוע הזכיר הפסוק פעמים **'ראש'** ו'**ראשון'**, לרמז שאין הפונה כאן רק על ראש חדש, אלא על כל התחלה שהיא, בכל דבר ודבר. כי תמיד ה'ראשית' היא העקר של הדבר, והיא קובעת כיצד יראה ההמשך והסוף.

לכן מוטלת חובה כפולה על האדם להזהר מאוד מאוד בתחלת כל מעשה, שיהיה הדבר בשלמות ובכונה נכונה, כי לפי זה תקבע הצלחת המעשה שלו.

## יום רביעי

### לנצל את ה'מרירות' לטובה

את קרבן פסח צוה הקב"ה לאכל יחד עם מצות ומרורים.

אמנם, בצרוף של 'פסח מצה ומרור' יש סודות ורמזים נשגבים, אבל גם בדרך הפשט אפשר להבין, שה'מרור' הצטרף לאכילת הפסח, כדי שיזכרו את קושי השעבוד שהיה במצרים.

רבנו ה'אביר יעקב' בהגדה של פסח 'בגדי השרד' מבאר את הענין בטוב טעם, שבשעה שבני ישראל סבלו תחת יד המצריים, לא די שהם לא הטיחו דברים כלפי שמיא, בטענות על סבלם, אלא הם עוד **קבלו את הדין באהבה**, ובקשו להשאיר אצלם את טעם ה'**מרירות**', ולנצל אותה לזכונתם, לדברים רוחניים.

הם לא רצו שה'מרירות' תהיה אף ורק סבה כדי להחליץ מיד המצריים, אלא שאף תשמש להם כתועלת רוחנית. והקב"ה קבל את בקשתם.

הוא נתן להם את ה'**מרירות בתורה**. שיהיה לכל יהודי עמל וקושי בתחלת למועד בתורה, כדי שבסוף יתהפך ותבוא לו מתיקות התורה. פי המתקוות

## יום ראשון

### לדבר לכל ילד בשפה שלו

דברה תורה כנגד ארבעה בנים: חכם ורשע, תם ושאינו יודע לשאל.

לכל אחד מהם צריך לספר את ספור יציאת מצרים בשפה שלו, ברמת ההבנה שלו.

הם התם לא יבין את שפת הדין החכם והרשע לא מסגל להבין את תשובת האב לבן הנוסף **'שאינו יודע לשאל'**.

אף הברור מעל כל ספק הוא, שהתורה רצתה שלכל אחד מהבנים הללו יהיה חלק בספור יציאת מצרים, ועל האב מוטלת מצוה זו, ללא קשר לרמתו הרוחנית או השכלית של הבן.

רבנו ה'אביר יעקב' מוציא דבר רמז בפסוק **'ולמען תספר באזני בנך וכן בנך'**.

בפסוק זה נרמזים ארבעת הבנים, **'בנך, ובן, ובן, ובן'**, ונוסף עליהם גם **האות ו'** [-במלה 'ובן'] לרמז גם על הבן הרביעי.

ומזה ניכר ללמד שקל הבנים, בלי יוצא מן הכלל, כלם רמוזים בתורה במצות ספור יציאת מצרים.

## יום שני

### 'תקונו חצות' - היא הזכות שהצילה

כשגאל הקב"ה את ישראל ממצרים, היו הם בלי זכיות בכלל, שקועים במיט שיערי טמאה, ואינם ראויים לגאול.

אף הבטחונם של הקב"ה לאבות הקדושים - עמדה להם, והם זכו לצאת ממצרים.

מבאר רבנו ה'אביר יעקב' בספרו 'שערי תשובה': הקב"ה לא רצה לגאול אותם רק בזכות האבות, וחפש עבורם איזו **זכות עצמית קטנה**, שמכחה יגאלו.

הקב"ה רב רחמיו חשב להם זכות עתידית, שהם עתידים לקיים.

קימה בחצות הלילה להתאבל על החרבון. **תקונו חצות**.

פי מיום שגלו ישראל מעל אדמתם, ונחרב בית המקדש, הצער והסבל שלהם הוא גדול ונורא. אולם הצער של הקב"ה - הוא גדול וקשה מזה, ושכינתו אף היא מצויה איתם בגלות.

ומפיון שגלוי וידוע לפני הקב"ה שבני ישראל עתידים לקום בחצות הלילה כדי להתאבל עמו בצערו, החשיב להם זאת כמצוה וזכות, למרות שעדיין לא עשו זאת במצרים, וגאל אותם משם בזכות מצוה זו: **'תקונו חצות'**.

לכן אף גאל אותם **'בחצות הלילה'**. ומרמז בלשונו של משה רבנו שאמר **'פחצת**



קרן טללי מרבה